

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm II. Sæculares.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

id locum habere in iudice proprio & ordinario; secus est in iudice appellationis; partim ne causa principalis diutius protrahatur, partim quia causæ hæc non sunt connexæ, sed facillè separari possunt, vt expedità causâ principali, altera de salario ad ordinarium Iudicem remittatur, ita Ioan. Monachus hîc n. 4. & 6. Ceterùm si clientulus procuratori suo expressè aut præsumptiuè promisit salarium se soluturum in curiâ Metropolitanâ, videtur ibi conueniri posse, siue promissio facta fuerit in diœcesi Archiepiscopali, siue in diœcesi Suffraganei, quia non attenditur locus promissionis, sed destinatæ solutionis, vt dictum est in c. vlt. vbi ita respondet Abbas n. 32. neque contradicit Innoc. IV. in hoc c. cum id solùm respondisse videatur, cognitionem de salariis non esse per se connexam cum causâ principali.

§. Contrahentes.

PARAPHRASIS.

Si alienigenæ, seu qui alienæ diœcesis sunt, contrahant in diœcesi Archiepiscopali, cogi non possunt ad respondendum coram Metropolitanâ, nisi ibi reperiantur; verùm si citati comparere nolint, vel malitiosè se occultent, ne citari possint, tum in bona eorum missio decernetur, si in diœcesi Archiepiscopali habeant, sin minus, tum denuntiabitur diœcesano ipsorum Episcopo, vt missionem faciat.

NOT. vn. Discrimen est inter eum, qui contrahens in loco persistit, & eum, qui discessit, aut non comparet, quod si præsens sit, citari, & si contumax sit, etiam carcerari possit; at verò si absens, tum citari quidem, & in contumacia constitui potest, sed tantùm in ordine ad effectum missionis in bona, ita gl. magna hîc. Francus n. 2. & dixi suprâ c. vlt. videri etiam hîc potest Ioan. Monachus, qui admonet ex communi doctrinâ, in contractibus non esse locum remissioni, sicuti in delictis, id est, qui in alieno territorio contraxit, & inde discessit, non est remittendus ad Iudicem contractus, sicuti spectato communi Iure, qui in alieno terri-

torio deliquit, & inde fugit, remittendus est ad Iudicem delicti, si sub eodem principe sit, vt dixi cit. c. vlt.

§. Nec Clericos.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus suos Clericos ne mittat in diœcesin Suffraganei, vt auctoritatem præbeant contractibus ibi ineundis aut recognoscendis, nec eâ occasione aliquem subditum Suffraganei ad suum tribunal citare potest, sed nec censuram inferre, si citatus ab ipso aliquis Suffraganei officialis aut subditus, vt coram se ad instantiam querelantis respondeat, accedere recuset.

NOT. vn. Non potest aliquis auctoritatem 6
judicialem contractui præbere extra territorium suum; & simile quiddam est de tabellione, qui non potest instrumentum authenticum conficere extra territorium eius, à quo potestatem accepit, v. g. Notarius imperialis extra imperium: sed quod legitime à Notario aut Iudice in proprio territorio instrumentum factum est, vbique fidem & auctoritatem habet; ita hîc Francus n. 2. & c. seq. n. 3. ibidem Dominicus arg. c. Cum dilectus 9. de fide Instrumentorum.

CAPITVLVM II.

Sæculares.

PARAPHRASIS.

Quodam loco Iudices sæculares, si quis coram eis aduersus personas Ecclesiasticas exhibuisset instrumenta, aliâque probationes, damnabili præsumptione compellebant Ecclesiasticos ad soluenda debita, cum tamen nulla ipsis laicis iurisdicção competat in personas Ecclesiasticas. Eo intellecto mandat Bonifacius VIII. vt per Ordinarios locorum censuris ab eiusmodi temeritate arceantur.

SVMMARIVM.

1. *Etsi propria Confessio, aliâque probatio liquida producatnr coram Iudice incompente*

ente, non tamen is potest executionem facere, aut imperare.

2. *Ordinarij locorum per censuras coërcere debent Iudices seculares, ne Ecclesiasticam immunitatem violent.*

NOTANDVM I. Tamen si propria confessio, aliãue probatio liquida producatur coram Iudice incompetente, non tamen is potest executionem facere aut imperare. Ratio est, quam dat Io. Monachus hîc, quia talis probatio nullius roboris est. *argum. c. 4. de iudiciis.* cùm ergo laicus in causis etiam ciuilibus Iudex sit incompetens aduersus Clericum; sequitur, quòd nec probationes recipere, nec secundùm recepta executionem facere queat. Adde, licet contra Clericum lata sit sententia à suo Iudice, tamen potestatem secularem exequi non posse absque mandato, vt Anchoranus hîc monet, quia executio sententiæ est actus judicialis. Idem docet gl. hîc. verb. *compellunt.* vbi ait, quòd Bononienses habuerint tale statutum, vt contractum inter Clericos celebratum cum auctoritate Rectoris ipsorum, illi executioni mandarent, v. g. captis pignoribus, vel arrestatis bonis: verùm hoc statutum tanquam illicitum reuocatum fuisse testatur Francus hîc n. 5.

2. **NOTANDVM II.** Ordinarij locorum per censuras coërcere debent Iudices seculares, ne ecclesiasticam immunitatem violent; idque tamen si diuturnam consuetudinem prætant, cùm hæc sit corruptela & temeritas potiùs, quàm consuetudo, vt hîc gl. monet; vel tamen si super eã re laici statutum habeant: quia sicuti sententia laicæ potestatis Ecclesiasticos non ligat, ita nec tale statutum, cùm vtrobique desit iurisdictio, vt hîc gl. margin. ex Anchorano notauit.

CAPITVLVM III.

Cùm C.

PARAPHRASIS.

Soluisti certam pecuniæ summam in defectum debitoris laici, pro quo fideiussoras, & qui te indemnem seruare iuratus

promisit, postea verò cùm satisfacere tibi recusaret, conuenire eum volebas coram Iudice Ecclesiastico. Queritur, vtrum id iure fiat, an verò laicus ille exceptionem fori declinatoriam opponere possit. Respondet Bonifacius, causam hanc ratione appositi iuramenti pertinere ad forum Ecclesiasticum, quare laicum illum per censuram Ecclesiasticam præuiam monitione compellendum esse, vt fideiussorem suum indemnem seruet.

SVMMA R I V M.

1. *Ratione iuramenti appositi, causa qua aliàs ad forum seculare proprie spectaret, efficitur fori ecclesiastici.*
2. *Neque tamen appositio iuramenti mutat forum, ita vt causa ad solum ecclesiasticum Iudicem spectet; sed accumulatur forum foro, ita vt ad vtrumque Iudicem cognitio pertineat, sitque in optione actoris, coram quo debitorem conuenire malit.*

NOTANDVM I. Causa, quæ alioquin ad forum seculare proprie spectat, propter appositionem iuramenti efficitur fori ecclesiastici, ita etiam habetur in c. *Nonit.* 13. Exemplum habes hîc, nam fideiussor, si pro debitore soluere coactus fuit, actione mandati repetere potest omne damnum & interesse, ita vt indemnis seruetur. c. 2 *de fideiuss.* & ad id à Iudice seculari compelli debet debitor, si laicus sit, nisi is iurauerit, quòd vellet indemnem seruare fideiussorem, tum ratione periculi vitandi ad Iudicem Ecclesiasticum trahi potest.

Sed queritur, num appositio iuramenti mutet forum, ita vt causa ad solum Iudicem Ecclesiasticum spectet, an verò accumulatur forum foro, ita vt ad vtrumque Iudicem cognitio pertineat, & in arbitrio actoris sit, coram quo debitorem conuenire malit. priorem partem tenent Monachus & gl. finalis hîc. sed contrarium rectè docent hîc Andreas n. 9. Francus n. 9. quia licet Iudex secularis incompetens sit, si de iuramenti valore agatur, tamen si de iuramento constet, ad eius obseruationem compellere & perjurum punire debet. *l. Si quis. q. 1. c. de transact.* verum-